

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 713/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Všeobecná úverová banka, a.s.**, Mlynské nivy 1, zastúpenej Remedium Legal, s.r.o., Prievozská 2, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 34Csp/189/2023-133 z 5. augusta 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením okresného súdu o trovách konania. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.
2. Sťažovateľke bola ako neúspešnej žalovanej v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok uznesením vyššieho súdneho úradníka z 26. mája 2025 uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy konania 763,42 eur.
3. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala, že súd nesprávne vyčíslil trovy konania, pretože právnenému zástupcovi žalobkyne priznal daň z pridanej hodnoty vo výške 23 % zo sumy 620,67 eur. Podľa sťažovateľky správne mala byť priznaná 20 % sadzba DPH. Použitie nižšej sadzby DPH sťažovateľka odôvodňovala tým, že všetky úkony právnej služby boli vykonané do 1. januára 2025. Sťažovateľka v súvislosti so svojou argumentáciou poukázala na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 615/2024.
4. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľky zamietol. Na margo sťažovateľkou uvádzaného nálezu ústavného súdu uviedol, že závery z neho plynúce nie sú aplikovateľné na tento prípad.

5. Okresný súd uviedol, že podľa § 19 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) daňová povinnosť vzniká dňom dodania služby. Za deň dodania služby je potrebné považovať v zmysle uvedeného zákona moment, keď je služba v súlade s dojednanými podmienkami poskytnutá, alebo deň, ku ktorému je poskytnutie služby ukončené. Okresný súd uviedol, že pri poskytnutí právnej služby je potrebné za rozhodujúci moment považovať deň právoplatného skončenia právnej veci, v tomto prípade 10. marec 2025.

6. Okrem toho okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil aj odkazom na § 19 ods. 3 zákona o DPH, podľa ktorého v prípade opakovane alebo čiastkovo poskytovanej služby sa služba považuje za dodanú najneskôr posledným dňom obdobia, na ktoré sa platba požadovaná poskytovateľom služby vzťahuje. V prípade, že dôjde k dodaniu služby zo strany advokáta, ktorá je predmetom dane podľa § 2 zákona o DPH, vzniká daňová povinnosť podľa § 19 ods. 2 zákona o DPH, pričom pod týmto pojmom je potrebné rozumieť moment, keď sa daňový úrad stane oprávneným požadovať sumu dane od osoby povinnej ju zaplatiť. Pre účely výpočtu sumy dane pritom vždy platí, že ku momentu vzniku daňovej povinnosti sa použije výlučná sadzba dane platná pre tento moment.

7. Vo vzťahu k posúdeniu momentu dodania služby pri výkone advokátskej činnosti okresný súd argumentoval variabilitou procesného postupu a uviedol, že pri jeho určení je tiež potrebné vychádzať z konkrétneho prípadu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že okresný súd neposkytol žiadne odôvodnenie toho, prečo závery plynúce z nálezu sp. zn. III. ÚS 615/2024 nie sú v jej veci aplikovateľné. V tomto smere považuje napadnuté uznesenie za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne.

9. Podľa sťažovateľky navýšenie odmeny a náhrad trov konania o DPH sa má posudzovať podľa toho, kedy bol ten-ktorý právny úkon vykonaný a aká výška DPH bola v tom čase aktuálna. V tomto smere poukazuje na § 73 ods. 1 písm. a) zákona o DPH, podľa ktorého je advokát v prípade tarifnej odmeny povinný zo zákona vystaviť svojmu klientovi faktúru za poskytnuté služby do 15 dní od ich vykonania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka porušenia označených základných práv napadnutým uznesením okresného súdu tým, že náhradu trov konania navýšil o nesprávnu sadzbu DPH.

11. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo

na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

12. Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutie všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017).

13. Námietku sťažovateľky vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu neaplikovateľnosti záverov nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 615/2024 považuje ústavný súd za neopodstatnenú. V náleze sp. zn. III. ÚS 615/2024 ústavný súd v merite veci konštatoval zbytočné prieťahy v namietanom konaní a sťažovateľovi okrem iného priznal trovy konania, ktoré zároveň vypočítal. I keď bol nález prijatý 16. januára 2025, ústavný súd v ňom náhradu trov konania navýšil o DPH v sadzbe 20 %, pretože úkony právnej služby boli vykonané v roku 2024. Ide o právny názor ústavného súdu k problematike trov konania a určení sadzby DPH v konaní pred ústavným súdom a nebol súčasťou právne záväzných právnych záverov z neho plynúcich. Inak povedané, otázka týkajúca sa určenia relevantného momentu pre stanovenie tej-ktorej sadzby DPH v nebola predmetom prieskumu.

14. Z uvedeného potom vyplýva, že konštatovanie okresného súdu o neaplikovateľnosti záverov vyplývajúcich z nálezu sp. zn. III. ÚS 615/2024 je síce stručné, ale vzhľadom na to, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu, v tomto prípade nedosahuje intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody.

15. Ústavný súd pri preskúvaní ústavnosti rozhodnutí vydaných vo všeobecnom súdnictve nevykonáva dokazovanie, nepreukazuje skutkové okolnosti prípadu tak, ako všeobecný súd, lebo ústavný súd je súdom práva, a nie faktov. Ústavnému súdu v zmysle jeho ustálenej judikatúry zásadne neprislúcha hodnotiť ani prednesy či vyjadrenia fyzických osôb a právnických osôb, výsluchy strán, výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie, predložené listiny a iné dôkazy, resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základné zásady ústnosti a bezprostrednosti súdneho konania (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie vyplývajúce najmä z čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011, II. ÚS 73/2018).

16. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva iba v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako sú požiadavky rešpektovania zásad kontradiktórnosti alebo rovnosť zbraní či právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci.

17. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené východiská poukazuje na to, že okresný súd odôvodnil napadnuté uznesenie tým, že podľa jeho názoru je poskytnutie právnej služby v podobe zastupovania klienta pred súdom službou, ktorá je poskytovaná po častiach, a zároveň, že dňom dodania služby je deň, keď je poskytovanie služby ukončené. Preto rozhodným dňom jej dodania pre účely stanovenia sadzby DPH je právoplatné rozhodnutie súdu. Okresný súd uviedol, že pri tejto úvahe vychádzal z § 19 ods. 2 a 3 zákona o DPH.

18. Záver okresného súdu je jedným z možných prístupov pri odôvodnení súdneho rozhodnutia o výške trov konania. Ústavný súd považuje v tejto súvislosti za potrebné zdôrazniť, že z ústavnoprávneho hľadiska odrážajúceho požiadavky základného práva na súdnu ochranu môžu v určitých prípadoch popri sebe obstať dokonca aj dve rozhodnutia všeobecného súdu vyhodnocujúce parciálnu procesnú otázku v obdobných skutkových okolnostiach úplne odlišne. Inými slovami, ľudsko-právna korektnosť rozhodnutia všeobecného súdu nemusí byť v každom prípade identifikovaná výlučne s jediným do úvahy prichádzajúcim riešením. Priestor pre uplatnenie tohto názoru nadobúda osobitú šírku práve pri rozhodovaní otázok, ktoré meritórny spor skôr procesne dopĺňajú (napr. trovy konania), než by tvorili jeho materiálnu súčasť (II. ÚS 122/2020).

19. Okrem toho ústavný súd už konštantne judikuje, že k posudzovaniu rozhodnutí o trovách konania sa stavia rezervovane a k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne (porovnaj m. m. IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 583/2018).

20. Nad rámec uvedeného je tiež vhodné poukázať na to, že rozdiel medzi súdom priznanou výškou DPH a tou, ktorú sťažovateľka považuje za správnu, predstavuje sumu 18,61 eur. Okrem toho sťažovateľka síce v ústavnej sťažnosti tvrdí, že náhrada trov, ktorú je povinná zaplatiť, bola okresným súdom navýšená o nesprávnu sadzbu DPH, ale zásah do materiálnej podstaty ňou označených základných práv nijako neodôvodňuje.

21. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom hodnoverným spôsobom nepreukázala reálny materiálny zásah do ňou označených práv, ktorého intenzita by mohla dostatočne odôvodniť vyslovenie porušenia jej základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Samotné poukázanie na nesprávny procesný postup bez uvedenia konkrétneho negatívneho dopadu takéhoto postupu na základné práva sťažovateľky nie je spôsobilé vyvolať zásah ústavného súdu do napadnutého uznesenia a jemu predchádzajúceho konania.

22. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu